

Andmekaitse nõukogu arvamus (art 64)

**Arvamus nr 5/2018,
milles käsitletakse Saksamaa pädevate järelevalveasutuste esialgset loetelu
isikuandmete töötlemise toimingutest,
mille suhtes kohaldatakse andmekaitsealase mõjuhinnangu nõuet
(isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 35 lõige 4)**

Vastu võetud 25. septembril 2018

Sisukord

1. Asjaolude kokkuvõte.....	4
2. Hinnang.....	5
2.1 Andmekaitseenõukogu üldised tähelepanekud seoses esitatud loeteluga.....	5
2.2 Järjepidevuse mehhanismi kohaldamine esialgse loetelu suhtes	6
2.3 Esialgse loetelu analüüs	6
Loetelu soovituslikkus.....	6
Viide suunistele.....	6
Biomeetrilised andmed.....	7
Geneetilised andmed	7
Asukohaandmed	7
Kolmandate isikute kaudu kogutud andmed (määruse artikkel 19)	7
Isikuandmete edasine töötlemine	8
Töötajate jälgimine	8
Isiklike elektroonikaseadmete liidesed, mis ei ole kaitstud andmete loata hankimise eest.....	8
3. Järeldused/soovitused	8
4. Lõppmärkused	9

Euroopa Andmekaitseenõukogu,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 (füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta) (edaspidi „määrus“) artiklit 63, artikli 64 lõike 1 punkti a ja lõikeid 3–8 ning artikli 35 lõikeid 1, 3, 4 ja 6,

võttes arvesse EMP lepingut, mida on muudetud EMP ühiskomitee 6. juuli 2018. aasta otsusega nr 154/2018, eriti selle XI lisa ja protokoll nr 37,

võttes arvesse oma 25. mail 2018 vastu võetud kodukorra artikleid 10 ja 22

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Andmekaitseenõukogu (edaspidi „andmekaitseenõukogu“) põhiülesanne on tagada isikuandmete kaitse üldmääruse (EL) 2016/679 (edaspidi „määrus“) järjepidev kohaldamine kogu Euroopa Majanduspiirkonnas. Koosõlas määruse artikli 64 lõikega 1 peab andmekaitseenõukogu esitama arvamuse, kui järelevalveasutus kavatseb vastu võtta loetelu isikuandmete töötlemise toimingutest, mille suhtes kohaldatakse määruse artikli 35 lõike 4 kohast andmekaitsealase mõjuhinnangu nõuet. Käesoleva arvamuse eesmärk on saavutada ühtlustatud lähenemisviis sellisele isikuandmete töötlemisele, mis on piiriülene või mis võib mõjutada isikuandmete või füüsiliste isikute vaba liikumist Euroopa Liidus. Ehkki määrusega ei kehtestata ühtset loetelu, edendab see järjepidevust. Andmekaitseenõukogu püüab saavutada seda eesmärki oma arvamuste kaudu sellega, et ta palub järelevalveasutustel esiteks hõlmata oma loeteluga teatavat liiki töötlemistoimingud, teiseks kõrvaldada mõned kriteeriumid, mis andmekaitseenõukogu meelest ei kujuta endast ilmtingimata suurt ohtu andmesubjektidele, ning lõpetuseks kasutada mõnda kriteeriumi ühtlustatud viisil.

(2) Määruse artikli 35 lõigete 4 ja 6 kohaselt peavad pädevad järelevalveasutused koostama loetelu isikuandmete töötlemise toimingute liikidest, mille suhtes kohaldatakse nõuet teha andmekaitsealane mõjuhinnang. Nad kohaldavad järjepidevuse mehhanismi, kui sellised loetelud hõlmavad isikuandmete töötlemise toiminguid, mis on seotud kaupade või teenuste pakkumisega andmesubjektidele või andmesubjektide käitumise jälgimisega mitmes liikmesriigis, või toiminguid, mis võivad oluliselt mõjutada isikuandmete vaba liikumist liidus.

(3) Ehkki pädevate järelevalveasutuste koostatavate esialgsete loetelude suhtes kohaldatakse järjepidevuse mehhanismi, ei tähenda see, et need loetelud peavad olema identsed. Pädevatele järelevalveasutustele on jäetud riikliku või piirkondliku konteksti arvesse võtmiseks kaalutlusruum ning nad peaksid arvestama oma kohalike õigusaktidega. Andmekaitseenõukogu hinnangu/arvamuse eesmärk ei ole saavutada ühtne ELi loetelu, vaid

pigem vältida märkimisväärset ebajärjepidevust, mis võib mõjutada andmesubjektide võrdset kaitset.

(4) Vastutav töötleja on määruse artikli 35 lõike 1 alusel kohustatud tegema andmekaitsealase mõjuhinnangu vaid siis, kui töötlemise tulemusena „tekib tõenäoliselt füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele suur oht“. Määruse artikli 35 lõikes 3 on kirjeldatud, mille tulemusel tekib tõenäoliselt suur oht. Esitatud loetelu ei ole täielik. Artikli 29 tööühm on selgitanud oma andmekaitsealast mõjuhinnangut käsitlevates suunistes,¹ mille andmekaitseõukogu on kinnitanud,² kriteeriume, mis aitavad kindlaks teha, millal kohaldatakse isikuandmete töötlemise toimingu suhtes andmekaitsealase mõjuhinnangu nõuet. Artikli 29 tööühma antud suunistes WP 248 on öeldud, et enamikul juhtudel võib vastutav töötleja leida, et andmekaitsealane mõjuhinnang oleks vaja teha selliseks isikuandmete töötlemiseks, mille puhul on täidetud kaks kriteeriumi, ent vastutav töötleja võib mõnel juhul leida, et andmekaitsealast mõjuhinnangut on vaja isikuandmete töötlemiseks, mille puhul on täidetud vaid üks nendest kriteeriumidest.

(5) Pädevate järelevalveasutuste esitatavad loetelud toetavad sama eesmärki teha kindlaks isikuandmete töötlemise toimingud, mille tulemusena tekib tõenäoliselt suur oht ja mille puhul tuleb seega teha andmekaitsealane mõjuhinnang. Hinnates seda, kas pädevate järelevalveasutuste koostatud esialgsed loetelud mõjutavad määruse järjepidevat kohaldamist, tuleks kohaldada artikli 29 tööühma suunistes välja töötatud kriteeriume.

(6) Oma esialgse loetelu on esitanud andmekaitseõukogule 22 pädevat järelevalveasutust. Nende loetelude üldine hindamine toetab eesmärki tagada määruse järjepidev kohaldamine, ehkki küsimus muutub üha keerulisemaks.

(7) Andmekaitseõukogu arvamus võetakse vastu kooskõlas määruse artikli 64 lõikega 3 koostöös andmekaitseõukogu kodukorra artikli 10 lõikega 2 kaheksa nädala jooksul alates esimesest tööpäevast, mis järgneb päevale, mil eesistuja ja pädev järelevalveasutus otsustasid, et toimik on täielik. Eesistuja otsusel võib pikendada seda ajavahemikku kuue nädala võrra, võttes arvesse küsimuse keerukust,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE ARVAMUSE:

I. Asjaolude kokkuvõte

Bundesbeauftragte ja Aufsichtsbehörden der Länder (edaspidi „Saksamaa järelevalveasutused“) on esitanud andmekaitseõukogule oma esialgse loetelu. Otsus toimiku täielikkuse kohta tehti 11. juulil 2018. Ajavahemikku, mille jooksul arvamus tuleb

¹ Artikli 29 tööühma suunistes, mis käsitlevad andmekaitsealast mõjuhinnangut ja selle kindlaksmääramist, kas isikuandmete töötlemise tulemusena „tekib tõenäoliselt suur oht“ vastavalt määrusele (EL) 2016/679 (WP 248 rev.1).

² Euroopa Andmekaitseõukogu kinnitus nr 1/2018.

vastu võtta, on pikendatud 25. septembrini, võttes arvesse küsimuse keerukust ning arvestades, et samal ajal esitasid esialgse loetelu 22 pädevat järelevalveasutust ja seega tekkis vajadus üldise hindamise järele.

2. Hinnang

2.1 Andmekaitseenõukogu üldised tähelepanekud seoses esitatud loeteluga

Iga andmekaitseenõukogule esitatud loetelu on tõlgendatud kõikidel juhtudel ülimuslikuks peetava artikli 35 lõike 1 täpsustusena. Seega ei saa ükski loetelu olla täielik. Kuna Saksamaa järelevalveasutuste esitatud loetelus ei ole seda sõnaselgelt öeldud, soovib andmekaitseenõukogu, et see selgitus lisataks loetelu sisaldavasse dokumenti.

Andmekaitseenõukogu on kooskõlas määruse artikli 35 lõikega 10 arvamisel, et kui andmekaitsealast mõju on õigusliku aluse vastuvõtmisel tehtud üldise mõjuhinnangu raames juba hinnatud, siis kohustust teha määruse artikli 35 lõigete 1–7 alusel andmekaitsealane mõjuhinnang ei kohaldata, välja arvatud juhul, kui liikmesriik peab seda vajalikuks.

Peale selle, kui andmekaitseenõukogu nõuab teatud liiki töötlemistoimingute puhul andmekaitsealast mõjuhinnangut ja riigi õiguses juba nõutakse samaväärset meetet, peavad Saksamaa järelevalveasutused lisama viite sellele meetmele.

Käesolev arvamus ei hõlma Saksamaa järelevalveasutuste esitatud loetelukandeid, mille puhul leiti, et need jäävad väljapoole määruse artikli 35 lõike 6 kohaldamisala. Tegemist on kannetega, mis ei ole seotud „kaupade või teenuste pakkumisega andmesubjektidele“ ega „andmesubjektide käitumise jälgimisega“ mitmes liikmesriigis. Lisaks ei ole nende puhul tõenäoline, et nad „võivad oluliselt mõjutada isikuandmete vaba liikumist liidus“. See kehtib eelkõige kannete puhul, mis on seotud siseriiklike õigusaktidega, ja iseäranis siis, kui neis õigusaktides on sätestatud kohustus teha andmekaitsealane mõjuhinnang. Lisaks leiti, et kõik isikuandmete töötlemise toimingud, mis on seotud õiguskaitsega, jäävad väljapoole kohaldamisala, sest määrus neid ei hõlma.

Andmekaitseenõukogu on tähele pannud, et mitu järelevalveasutust on lisanud oma loetellu mõne isikuandmete töötlemise toimingu liigi, mis on tingimata kohalik töötlemistoiming. Kuna määruse artikli 35 lõige 6 hõlmab vaid piiriülest töötlemist ja töötlemist, mis võib mõjutada isikuandmete ja andmesubjektide vaba liikumist, andmekaitseenõukogu neid kohalikke töötlemistoiminguid ei kommenteeri.

Arvamuse eesmärk on määratleda isikuandmete töötlemise toimingud, mida on nimetatud järelevalveasutuste loeteludes korduvalt.

See tähendab, et piiratud arvu töötlemistoimingute liikide puhul, mis määratletakse ühtlustatud viisil, hakkavad kõik järelevalveasutused nõudma andmekaitsealase

mõjuhindangu tegemist ja andmekaitseenõukogu soovib järelevalveasutustel oma loetelusid vastavalt muuta, et tagada järjepidevus.

Kui andmekaitsealase mõjuhindangu nõudega hõlmatud toimingute kohta tehtud loetelukandeid ei ole käesolevas arvamuses käsitletud, tähendab see seda, et andmekaitseenõukogu ei palu Saksamaa järelevalveasutustel võtta lisameetmeid.

Lõpetuseks tuleb andmekaitseenõukogu meelde, et vastutavatele ja volitatud töötlejatele on väga oluline läbipaistvus. Loetelu kannete selgemaks muutmist silmas pidades leiab andmekaitseenõukogu, et seda läbipaistvust võib suurendada see, kui loetelus osutatakse iga isikuandmete töötlemise toimingute liigi puhul selgelt suunistes sätestatud kriteeriumidele. Seepärast tuleks andmekaitseenõukogu meelest lisada selgitus selle kohta, milliseid kriteeriume on Saksamaa järelevalveasutused oma loetelu koostamisel arvesse võtnud.

2.2 Järjepidevuse mehhanismi kohaldamine esialgse loetelu suhtes

Saksamaa järelevalveasutuste esitatud esialgne loetelu hõlmab isikuandmete töötlemise toiminguid, mis on seotud kaupade või teenuste pakkumisega andmesubjektidele või andmesubjektide käitumise jälgimisega mitmes liikmesriigis ja/või mis võivad oluliselt mõjutada isikuandmete vaba liikumist liidus peamiselt seetõttu, et toimingud ei piirdu asjaomase riigi andmesubjektidega.

2.3 Esialgse loetelu analüüs

Võttes arvesse, et:

- a. määruse artikli 35 lõike 1 alusel nõutakse andmekaitsealast mõjuhindangut vaid juhul, kui isikuandmete töötlemise toimingute tulemusena tekib tõenäoliselt füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele suur oht, ning
- b. määruse artikli 35 lõikega 3 on ette nähtud mittetäieliku loetelu koostamine isikuandmete töötlemise toimingutest, mille puhul on vajalik andmekaitsealane mõjuhindang,

leiab andmekaitseenõukogu järgmist.

LOETELU SOOVITUSLIKKUS

Kuna Saksamaa järelevalveasutuste esitatud loetelus ei ole sõnaselgelt öeldud, et loetelu on mittetäielik, soovib andmekaitseenõukogu, et see selgitus lisataks loetelu sisaldavasse dokumenti.

VIIDE SUUNISTELE

Andmekaitseenõukogu on arvamisel, et artikli 29 tööühma suunistes WP 248 tehtud analüüs on üks põhielemente järjepidevuse tagamisel kogu liidus. Seepärast soovib andmekaitseenõukogu, et järelevalveasutused lisaksid loetelu sisaldavasse dokumenti märkuse, milles selgitatakse, et loetelu põhineb kõnealustel suunistel ning täiendab ja täpsustab neid.

Kuna Saksamaa järelevalveasutuste dokument sellist märkust ei sisalda, soovib andmekaitsekoogu Saksamaa järelevalveasutustel oma dokumenti vastavalt muuta.

BIOMEETRILISED ANDMED

Loetus, mille Saksamaa järelevalveasutused esitasid andmekaitsekoogu arvamuse saamiseks, ei nõuta füüsilise isiku kordumatu tuvastamise eesmärgil biomeetriliste andmete töötlemiseks andmekaitsealase mõjuhinna tegemist. Sellega seoses soovib andmekaitsekoogu, et Saksamaa järelevalveasutused oma loetelu vastavalt muudaksid, lisades sellesse sõnaselgelt biomeetriliste andmete töötlemise füüsilise isiku kordumatu tuvastamise eesmärgil koos vähemalt ühe muu kriteeriumiga, ilma et see piiraks määruse artikli 35 lõike 3 kohaldamist.

GENEETILISED ANDMED

Loetus, mille Saksamaa järelevalveasutused esitasid andmekaitsekoogu arvamuse saamiseks, ei nõuta geneetiliste andmete töötlemiseks andmekaitsealase mõjuhinna tegemist. Andmekaitsekoogu leiab, et geneetiliste andmete töötlemisega iseenesest ei kaasne tingimata suure ohu tõenäosus. Sellegipoolest on geneetiliste andmete töötlemiseks, kui täidetud on ka vähemalt üks muu kriteerium, vaja teha andmekaitsealane mõjuhinna. Sellega seoses soovib andmekaitsekoogu, et Saksamaa järelevalveasutused oma loetelu vastavalt muudaksid, lisades sellesse sõnaselgelt geneetiliste andmete töötlemise koos vähemalt ühe muu kriteeriumiga, ilma et see piiraks määruse artikli 35 lõike 3 kohaldamist.

ASUKOHAANDMED

Andmekaitsekoogu on arvamisel, et asukohaandmete töötlemisega iseenesest ei kaasne tingimata suure ohu tõenäosus. Ent kui täidetud on ka vähemalt üks muu kriteerium, tuleb asukohaandmete töötlemiseks teha andmekaitsealane mõjuhinna. Loetelu kohaselt, mille Saksamaa järelevalveasutused esitasid andmekaitsekoogu arvamuse saamiseks, eeldab asukohaandmete töötlemine iseenesest andmekaitsealase mõjuhinna tegemist. Andmekaitsekoogu soovib, et Saksamaa järelevalveasutused oma loetelu vastavalt muudaksid, lisades kandesse, milles osutatakse asukohaandmete töötlemisele, et andmekaitsealane mõjuhinna tuleb teha vaid siis, kui täidetud on ka vähemalt üks muu kriteerium.

KOLMANDATE ISIKUTE KAUDU KOGUTUD ANDMED (MÄÄRUSE ARTIKKEL 19)

Andmekaitsekoogu on arvamisel, et seda liiki töötlemistoimingud, mille tulemusel võivad andmesubjektid ilma jääda oma õigustest, ei kujuta iseenesest suurt ohtu. Lisaks leiab andmekaitsekoogu, et isikuandmete töötlemise toimingute puhul, mille vastutav töötleja teeb artikli 19 alusel ja mille puhul teabe edastamine vastuvõtjale osutub võimatuks või nõuaks ebaproportsionaalseid jõupingutusi, on vaja teha andmekaitsealane mõjuhinna vaid juhul, kui selle töötlemise puhul on täidetud ka vähemalt üks muu kriteerium. Loetus, mille Saksamaa järelevalveasutused esitasid andmekaitsekoogu arvamuse saamiseks, on öeldud, et seda liiki töötlemistoimingud on iseenesest hõlmatud kohustusega teha andmekaitsealane mõjuhinna. Andmekaitsekoogu soovib, et Saksamaa

järelevalveasutused oma loetelu vastavalt muudaksid, lisades kandsesse, milles osutatakse kolmandate isikute kaudu kogutud isikuandmete töötlemisele, et andmekaitsealane mõjuhinnaug tuleb teha vaid siis, kui täidetud on ka vähemalt üks muu kriteerium.

ISIKUANDMETE EDASINE TÖÖTLEMINE

Andmekaitseuukogu on arvamusel, et isikuandmete edasine töötlemine ei peaks olema ei üksi ega koos mõne muu kriteeriumiga kriteerium, mis toob kaasa kohustuse teha andmekaitsealane mõjuhinnaug. Loetelus, mille Saksamaa järelevalveasutused esitasid andmekaitseuukogu arvamuse saamiseks, nõutakse isikuandmete edasiseks töötlemiseks andmekaitsealase mõjuhinnaugu tegemist. Andmekaitseuukogu soovib, et Saksamaa järelevalveasutused oma loetelu vastavalt muudaksid, eemaldades sellest kõnealuse kriteeriumi.

TÖÖTAJATE JÄLGIMINE

Andmekaitseuukogu on arvamusel, et töötajate jälgimisel saadud andmete töötlemisel, mille puhul on täidetud suunistes sätestatud haavatavate andmesubjektide ja süstemaatilise jälgimise kriteerium, võib tulenevalt töötlemise eripärast olla vajalik andmekaitsealane mõjuhinnaug. Kuna loetelus, mille Saksamaa järelevalveasutused esitasid andmekaitseuukogu arvamuse saamiseks, on juba ette nähtud, et seda liiki töötlemistoimingu puhul tuleb teha andmekaitsealane mõjuhinnaug, andmekaitseuukogu vaid soovib sõnaselgelt viidata neile kahele artikli 29 tööruhma suunistes WP 248 sätestatud kriteeriumile. Lisaks leiab andmekaitseuukogu, et töötaja andmete süstemaatilise töötlemise mõiste määratlemisel on asjakohane artikli 29 tööruhma aramus WP 249.

ISIKLIKE ELEKTROONIKASEADMETE LIIDESED, MIS EI OLE KAITSTUD ANDMETE LOATA HANKIMISE EEST

Andmekaitseuukogu on arvamusel, et töötlemine, mis toimub isikuandmete kogumisel isiklike elektroonikaseadmete liideste kaudu, mis ei ole kaitstud andmete loata hankimise eest, ei peaks olema ei üksi ega koos mõne muu kriteeriumiga kriteerium, mis toob kaasa kohustuse teha andmekaitsealane mõjuhinnaug. Kuna loetelus, mille Saksamaa järelevalveasutused esitasid andmekaitseuukogu arvamuse saamiseks, on ette nähtud, et seda liiki töötlemistoimingu puhul on vajalik andmekaitsealane mõjuhinnaug, soovib andmekaitseuukogu, et Saksamaa järelevalveasutused oma loetelu vastavalt muudaksid, eemaldades sellest viite andmete kogumisele isiklike elektroonikaseadmete liideste kaudu, mis ei ole kaitstud andmete loata hankimise eest.

3. Järeldused/soovitused

Saksamaa järelevalveasutuste esialgne loetelu võib kaasa tuua andmekaitsealase mõjuhinnaugu nõude ebajärjepideva kohaldamise. Teha tuleb järgmised muudatused.

-) Seoses loetelu soovituslikkusega soovib andmekaitseuukogu, et loetelu sisaldavasse dokumenti lisataks selgitus, milles osutatakse loetelu mittetäielikkusele.

-) Seoses viitega suunistele soovib andmekaitseenõukogu , et Saksamaa järelevalveasutused oma dokumenti vastavalt muudaksid.
-) Seoses biomeetriliste andmetega soovib andmekaitseenõukogu, et Saksamaa järelevalveasutused oma loetelu muudaksid, lisades sellesse sõnaselgelt biomeetriliste andmete töötlemise füüsilise isiku kordumatu tuvastamise eesmärgil koos vähemalt ühe muu kriteeriumiga.
-) Seoses geneetiliste andmetega soovib andmekaitseenõukogu, et Saksamaa järelevalveasutused oma loetelu muudaksid, lisades sellesse sõnaselgelt geneetiliste andmete töötlemise koos vähemalt ühe muu kriteeriumiga.
-) Seoses asukohaandmetega soovib andmekaitseenõukogu, et Saksamaa järelevalveasutused oma loetelu muudaksid, lisades kandsesse, milles osutatakse asukohaandmete töötlemisele, et andmekaitsealane mõjuhinnang tuleb teha vaid siis, kui täidetud on ka vähemalt üks muu kriteerium.
-) Seoses kolmandate isikute kaudu kogutud andmetega (määruse artikkel 19) soovib andmekaitseenõukogu, et Saksamaa järelevalveasutused oma loetelu muudaksid, lisades kandsesse, milles osutatakse kolmandate isikute kaudu kogutud isikuandmete töötlemisele, et andmekaitsealane mõjuhinnang tuleb teha vaid siis, kui täidetud on ka vähemalt üks muu kriteerium.
-) Seoses isikuandmete edasise töötlemisega soovib andmekaitseenõukogu, et Saksamaa järelevalveasutused oma loetelu vastavalt muudaksid, eemaldades sellest edasise töötlemise kriteeriumi.
-) Seoses töötajate jälgimisega soovib andmekaitseenõukogu vaid sõnaselgelt viidata kahele artikli 29 tööühma suunistes WP 248 sätestatud kriteeriumile.
-) Seoses isikuandmete töötlemisega, mis toimub isikuandmete kogumisel isiklike elektroonikaseadmete liidest kaudu, mis ei ole kaitstud andmete loata hankimise eest, soovib andmekaitseenõukogu, et Saksamaa järelevalveasutused oma loetelu muudaksid, eemaldades sellest viite isikuandmete kogumisele isiklike elektroonikaseadmete liidest kaudu, mis ei ole kaitstud andmete loata hankimise eest.

4. Lõppmärkused

Käesolev arvamus on suunatud Saksamaa järelevalveasutustele Bundesbeauftragte ja Aufsichtsbehörden der Länder ning see avalikustatakse kooskõlas määruse artikli 64 lõike 5 punktiga b.

Vastavalt määruse artikli 64 lõigetele 7 ja 8 annab järelevalveasutus kahe nädala jooksul pärast arvamuse saamist eesistujale elektroonilisel teel teada, kas ta jääb esialgse loetelu juurde või muudab seda. Sama ajavahemiku jooksul esitab järelevalveasutus muudetud esialgse loetelu või kui ta ei kavatse andmekaitseenõukogu arvamust arvesse võtta, põhjused, miks tal ei ole kavas arvamust tervikuna või osaliselt järgida.

Euroopa Andmekaitseõukogu nimel
eesistuja
(Andrea Jelinek)

